

ANALÝZA územia mesta ZVOLEN

z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí (MU).

N/Analýz obec zv

I. Geografické údaje: Mesto Zvolen leží v strednom Pohroní v juhozápadnej časti Zvolenskej kotliny, na sútoku riek Hron a Slatina, do ktorej ústia rieky Zolná a Neresnica. Nadmorská výška v strede je 293 m n.m. Tvorí ho 5 katastrálnych území: Zvolen, Môťová, Kráľová a enkláva Zolná a Lukové. Výmera mesta je 9 869 ha /98,7 km²/, z toho 1 294 ha je intravilán. Hraničí s mestom Sliach a s obcami Očová, Lieskovec, Zv. Slatina, V. H. Kalinka /okres Detva/, Pliešovce, Sása, D. Niva, Michalková, Breziny, Ostrá Lúka, Kováčová, V. Lúka a Sebedín-Bečov /okres B. Bystrica/. V geografickom vyjadrení je územie mesta značne členité. Maloplošné chránené územia sú: Arborétum Borová hora a Zolniansky lahar. Nachádza sa tu mnoho archeologických lokalít a kultúrnych pamiatok. Mesto Zvolen je dôležitou cestnou a železničnou križovatkou s blízkym letiskom Sliach.

Demografický vývoj

Mesto Zvolen	2013	2015
občania	41 958	41 750
starší ako 15 rokov s trvalým bydliskom	36 496	36 309
muži starší ako 15 rokov s trvalým bydliskom	17 097	17 022
ženy staršie ako 15 rokov s trvalým bydliskom	19 399	19 287
deti mladšie ako 15 rokov	5 462	5 441
Priemerný vek obyvateľov obce s trvalým pobytom	41,6	41,8
Stredná dĺžka života -mužov	73,90	74,14
-žien	81,20	81,56

II. Hospodárska charakteristika: Z hľadiska ekonomickej štruktúry je mesto priemyselné a len okrajovo poľnohospodárske, pričom priemyselný potenciál sa radí na popredné miesta v rámci regiónu. Sú tu závody dopravné, strojárne, drevospracujúce, stavebnej výroby, potravinárske, rozvinutá je vedecko-výskumná základňa ako aj školstvo stredné a vysoké.

III. Prehľad rizík na analyzovanom území :

III.1. Možné ohrozenia mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru

Klimatické pomery mesta charakterizuje mierne vlhké podnebie s miernou zimou a s priemernou ročnou teplotou 8,0 °C, vo vegetačnom období 15,0 °C. Je v oblasti teplej kotlinovej klímy s častým výskytom inverzií a malou veternosťou.

- vietor**, prevládajúci smer vetra: severný 17 %, západný 15%, bezvetrie 25 až 480%,
- teplotné extrém (horúčavy, mrazy)**, podľa klimatogeografických typov patrí územie do typu kotlinovej klímy (mierne suchá až vlhká klíma, veľká inverzia teplôt), teplého subtypu) januárová priemerná teplota -3,9 °C a júlová 18,3 °C. Najvyššia nameraná teplota bola +37,8 °C a najnižšia - 32 °C.
- búrky a privalové dažde (krupobitie)**, búrky sa vyskytujú najčastejšie počas leta, aj keď sa niekedy vyskytnú už od začiatku apríla až do konca septembra. Letné obdobie (jún - august) je však pre búrky najviac priaznivejšie. Priemerné ročné zrážky sú 703 mm, avšak na okolitých horách 850 -1250 mm.

Na území okresu Zvolen sa nachádzajú 2 zrážkomerné stanice. Ich lokalizácia je nasledovná:

- profesionálna meteorologická stanica SLIACH: 48°38'33'', 19°08'31'', 313 m. n. m.
- zrážkomerná stanica ZVOLEN: 48°34'15'', 19°07'50'', 286 m. n. m.
- zrážkomerná stanica ZVOLEN - Môťová: 48°33'54'', 19°09'54'', 300 m. n. m.

- inverzia**, teplotné inverzie sa vyskytujú v priebehu celého roka, v letných mesiacoch sú to tzv. nočné inverzie zo stekania studeného vzduchu do dolín, keď potom minimálne teploty v dolinách sú značne nižšie ako na svahoch. V chladnom polroku a najmä v zime sa častejšie zaznamenávajú celodenné inverzie. K nepriaznivým podmienkam pre rozptyl škodlivín v ovzduší dochádza najmä za dlhšieho trvania inverznej vrstvy o väčšej hrúbke cca. 400 – 500 m.

Inverzie sa vytvárajú najmä v jesennom a zimnom období a za rok je v priemere 110 – 120 dní s výskytom inverzie o väčšej vertikálnej mohutnosti. Tieto inverzie sú väčšinou rozrušované v priebehu dopoludnia. Pričom inverzné polohy hlavne v meste Zvolen a v povodí riek vytvárajú značný stupeň chemickej zraniteľnosti pri možnom úniku nebezpečných látok,

- e) **hmly**, vznikajú najčastejšie v okolí povodia riek Slatina a Hron , v priemere dní ročne 67, jasných 48 a zamračených 119.
- f) **snehové lavíny**, v okrese Zvolen nie je evidované územie s výskytom lavín,
- g) **snehové kalamity**, stávajú sa hlavne v zimnom období pri výraznejších snehových zrážkach spojených s vetrom. Dochádza k zavaleniu komunikácií snehom a odrezaniu celých oblastí od zásobovacích, prepravných, zdravotníckych a iných centier. Vplyvom námraz dochádza k prerušeniu energetických sietí a závalov na komunikáciách.
- h) **námrazy a poľadovice**, vznikajú v zimnom období po daždi, alebo mrholení. Vytvorí sa homogénna, priesvitná ľadová škrupina, ktorá obaľuje predmety a môže tak spôsobiť potrhánie a poškodenie elektrických vedení, lesné polomy a iné škody na majetku alebo aj zdraví človeka. Vyskytujú sa na niektorých úsekoch št. ciest. I/50 a I/66.

III.2. Oblasti možného ohrozenia seizmickou činnosťou, zosuvmi pôdy, skál a lavín

- a) **svahové deformácie** - zosuvy pôdy, skál, pokles pôdy, prepady dutín (kamenné lavíny) – vrátane udalostí spôsobených ľudskou činnosťou (v oblastiach postihnutých činnosťou)

Z hľadiska plošného zosuvu pôdy sú najčastejšie postihované oblasti Sarvaška nad nemocnicou, nad cestou pri priehrade a potenciálne príkre svahy Pod Pustým hradom a v Neresnici.

Príčinou zosuvu sú klimatické faktory a bonitná erózia pôdy, zväčša na kultúre lúka alebo pas-tviny, v aktívnom alebo potenciálnom stupni aktivity.

Zosuvy sú zväčša nesanované a len v lokalite Sarvaška sú z časti vykonané zemné úpravy svahov s odvodnením a stabilizovanie.

Podolované územia sa v meste nenachádzajú.

- b) **seizmická činnosť**, územie okresu sa nachádza v oblasti kde sú možné maximálne očakávané intenzity seizmických účinkov do 7 MCS so slabými škodami na budovách,

III.3. Oblasti možného ohrozenia povodňami a záplavami z povrchových vodných tokov a oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby (vrátane odkalísk)

- a) **povodne**, pravdepodobnosť rozsiahlej povodne – záplavy je na území mesta Zvolen pri náhlom rozrušení hrádze vodných stavieb "Hriňová" a Môt'ová a menšej povodne pri náhlom rozrušení hrádze vodnej stavby "Dobrá Niva" v povodí Neresnice .

Povodne sú spôsobené dlhotrvajúcimi výdatnými zrážkami, ale aj krátkodobými, lokálnymi intenzívnymi zrážkami. Dochádza k vzostupu vodných hladín riek, miestnych potokov a k ich následnému vyliatiu. Záplavy spôsobuje aj zvýšený odtok vôd, pretože priepuste a rigoly nie sú schopné odvádzať enormné množstvo spadnutej vody. Premočením pôdy dochádza k jej zosuvom. Prívalová voda unáša naplaveniny, konáre, stromy, ktoré upchávajú priepusty cez cestu následne sa zdvihne hladina aj na nevýznamných tokoch. Taktiež dochádza k zaplaveniu domov, pivníc, dvorov, studní, miestnych komunikácií, podmytiu mostov, zaplaveniu a poškodeniu ciest I., II. a III. triedy, prípadne železničnej trate.

Najčastejší výskyt povodní v meste Zvolen bol po r. 1974 v období júl 1999 – /december 2009/– október 2010 hlavne na rieke Neresnica.

Na rieke Hron najnebezpečnejšie miesta na ktorých dochádza vyliatiu vôd sú :

- Rákoš /chovateľská osada pri železnici + prítok Boroviansky potok/ a pri zaústení Slatiny až po Červený medokýš,

Na rieke Slatina najnebezpečnejšie miesta na ktorých dochádza k vyliatiu vôd sú:

časť Môt'ová a Balkán – osada Pod Pustým hradom,

prítoky -Zolná /v objekte Bučina a. s/ a jej prítok Zlatý potok,

-Neresnica /osady v doline, štát. cesta/ a zo strže Štambroch / motorest, štát. cesta/.

b) vodné stavby nachádzajúce sa na území mesta

Vodná stavba Môťová

Prevádzkovaná vodná stavba „MÔŤOVÁ“ je zaradená do „II - kategórie“ s celkovým objemom 2,933 mil. m³ pri hladine 302,6 m n. m. Vznikla r. 1957 prehradením toku Slatina v tesnej blízkosti nad mestom Zvolen, 4,9 km od ústia do Hrona. V súčasnosti zabezpečuje:

- úžitkovú vodu pre firmu „Zvolenská teplárenská“ a. s., (prebytočné množstvo vody využíva „vodná elektrárňa“ na výrobu elektrickej energie),
- ochranu mesta Zvolen pred povodňami, rekreáciu, chov a lov rýb.

Prielomová vlna, ktorá by vznikla rozrušením s následnou postupnou deštrukciou hrádze nádrže Môťová pri jej naplnení na maximálnu prevádzkovú hladinu, kumuluje v profile hrádze otvor v hrádzi a pôsobením unášacej sily prúdu dôjde prakticky k vyprázdneniu nádrže. Prietok vytekajúcej vody pomaly klesá a hodnotu $Q_{100} = 205 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ dosiahne v čase 44 min. od iniciácie porušenia hrádze. Vlna postupujúca korytom pod hrádzou postupne koryto vyplňuje a prietok prekračujúci kapacitu koryta ($330 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) vybrežuje. Záplavou je zasiahnutá prevažne priemyselná zástavba a iba menšie plochy v osídlených častiach Zvolena. Tok Slatiny tu križuje jeden železničný a niekoľko cestných mostov, ktoré môžu spôsobiť zhoršenie prietoku, nielen svojou konštrukciou, ale aj unášaným materiálom. Po dosiahnutí Hrona sa vlna šíri v smere jeho toku, ale i proti prúdu, pretože zo Slatiny prichádzajúci prítok mnohonásobne prevyšuje prítok v Hrone. V Hrone pod sútokom však maximálna veľkosť prietoku zodpovedá iba hodnote 10-ročnej povodne. Ničivé účinky prielomovej vlny z maximálnej hladiny sa prejavujú na toku Slatiny a v priľahlom území. Škody by vznikli predovšetkým na objektoch vodnej stavby, na toku pod hrádzou, na komunikáciách a ich mostných konštrukciách ale i na obytných budovách v nižšie položených častiach mesta a v areáloch priemyselných podnikov susediacich s tokom. Objem nádrže a geotechnické charakteristiky materiálu hrádze spolu s jej konštrukciou sú určujúce pre vývoj otvoru a následného nárastu prietoku. Účinok rozrušenia hrádze výrazne klesá s poklesom počiatkovej hladiny v nádrži. V konkrétnejšom vyjadrení podľa výpočtu prielomovej vlny je to:

- zaplavenie zástavby mesta
(časť „Môťová pri toku 20 %, mesto Zvolen pri toku 40 %),
- čiastočné zaplavenie priemyselných objektov pri toku
(*Bučina DDD spol. s r. o. , Železničné opravovne a strojárne a.s., areál bývalý LIAZ, Lesostav*)
- poškodenie – preliatie železničných a cestných mostov a komunikácií
(*čiasťočné poškodenie - podomletie a preliatie*)

Z prešetrovaných alternatív porušenia hrádze pri rôznych stavoch naplnenia nádrže Môťová vyplýva, že iba v prípade prielomovej vlny z maximálnej prevádzkovej hladiny na kóte 302,60 m n. m. bude územie pod nádržou ohrozené a v ďalších prípadoch bude mať ohrozenie bezprostredne pod nádržou charakter povodne $Q - 100$.

Odkalisko, Zvolenská teplárenská, a. s., Jedná sa o vodnú stavbu III. kategórie. Prevádzka je využívaná na kontinuálne ukladanie škváry a poplčeka hydraulickým spôsobom, ktorý vzniká spaľovaním zmesi hnedého energetického uhlia a drevnej štiepky pri výrobe tepla a elektrickej energie. Škvára a popolček sú z inštalovaných zariadení „Teplárne“ cez vynášač a drvič splavované do bágrovacej stanice, do ktorej sú zaústené aj zneutralizované odpadné vody z chemickej úpravy vôd. Preprava hydrozmesi do usadzovacieho priestoru odkaliska je zabezpečená prostredníctvom paralelne zapojených kalových čerpadiel a diaľkovými potrubiami DN 250 mm a DN 200 mm. Súčasťou prevádzky je systém hrádzí – hlavnej (vybudovanej po kótu 310,00 m n. m. z hlinitého ílu s tesniacim jadrom a s obsypom vzdušnej a návodnej strany hrubým makadamom a po kótu 316,0 m n. m. z usadenín popolovín so zahumusovaným a zatrávneným vzdušným svahom a obsypaných hrubým makadamom z návodnej strany), bočných hrádzí a priečnej hrádza, drenážny systém, potrubie hydrozmesy, odberný prepadový systém, čerpacia stanica vratnej vody s merným objektom, vratné potrubie s prepadovou hlavicou, pozorovacie vrty priesakovej vody a podzemnej vody, sústava pozorovacích geodetických bodov, postrekové potrubie, zabezpečovacie systémy (opltenie, kamerový systém, osvetlenie).V prevádzke sa nenakladá so škodlivými a obzvlášť škodlivými látkami.

Z prešetrovaných alternatív porušenia hrádze vyplýva zaplavenie št. cesty I/50, vodného toku Zolná a čiastočné zaplavenie priemyselných objektov (*Bučina DDD spol. s r. o*)

c) vodné stavby nachádzajúce sa na území iných obcí, ktoré ohrozujú územie mesta

Vodná stavba Hriňová na hornom toku Slatiny v I. kategórii s max. objemom 8 mil m³. Za najnebezpečnejšie pre vodnú stavbu je okamžité porušenie telesa priehrady (hrádze), pričom sa predpokladá vznik prielomovej vlny, ktorá spôsobí najviac škôd v bezprostrednej blízkosti a v povodí a to:

- zasiahnutie a poškodenie zástavby mesta Zvolena a obcí Zvolenská Slatina, Hronská Breznica,
- zasiahnutie a poškodenie priemyselných objektov,
- zasiahnutie a poškodenie hrádze VS Môt'ová.

Vodná stavba Dobrá Niva na Kalnom potoku – prítoku Neresnice s max. objemom 0,9 mil. m³. Za najnebezpečnejšie je okamžité porušenie telesa priehrady (hrádze), pričom sa predpokladá vznik prielomovej vlny, ktorá spôsobí najviac škôd v bezprostrednej blízkosti a v povodí a to: Neresnica /osady v doline, štát. cesta I/66, kúpalisko, autokemping, letný štadión, št. cesta I/50/

III.4. Ohrozenie požiarimi a výbuchmi

a) lesné požiare,

Najčastejšie je vypaľovanie suchej trávy a nedodržanie potrebných opatrení pri kladení ohňa.

V meste Zvolen sú požiarimi v lesoch najčastejšie postihované oblasti Zvolen - Bakova Jama,

b) požiare a výbuchy vo výrobných podnikoch vyplývajúce z povahy ich činnosti

Predpoklad vzniku veľkých požiarov je na objektoch drevárskeho priemyslu, v drevospracujúcich prevádzkach zameraných na porez dreva, výrobu hobľovaného a stolárskeho reziva, prípadne výrobu štiepky a v objektoch používajúcich horľaviny I a II. triedy. V meste Zvolen sa jedná o spoločnosť Bučina DDD spol. s r. o. Zvolen, Continental automotive systems Slovakia s. r. o., Kopast s. s. o. Zvolen, ŽOS a. s. Zvolen.

III.5. Možné ohrozenia všetkými druhmi dopravy

a) cestná doprava,

V dôsledku nepriaznivých klimatických podmienok hlavne v zimnom období sú nebezpečné v okrese úseky ciest Zvolen –Krupina a Zvolen- Lieskovec /stará cesta/, kde sa vytvára poľadovica a záveje. Nebezpečné snehové lavíny sa na cestách okresu nevyskytujú.

Časté hmly v samotnom meste Zvolen a jeho okolí hlavne v jesennom období vytvárajú z hľadiska klimatických podmienok nebezpečné úseky ciest aj smerom na Banskú Bystricu.

b) železničná doprava,

Vzhľadom na rôznorodosť prepráv po železnici, je aj preprava nebezpečných látok jedným z možných rizík. Pri rozraďovaní vozňov vplyvom nárazu, resp. nedostatočného technického stavu vozňa môže dôjsť k úniku nebezpečných látok.

Železničná preprava v okrese Zvolen je vykonávaná hlavne na trati Hronská Dúbrava- Zvolen - Lučenec a Zvolen –Banská Bystrica a len minimálne Zvole -Šahy. Nákladná železničná stanica Zvolen a obvod Zvolen sú dôležitými vlakotvornými zriaďovacími stanicami na sieti ŽSR, pre radenie nákladných vlakov všetkých smerov. Štruktúra a zoskupenie železničnej dopravy je ovplyvnená zmenami a transformáciou v tomto rezorte.

Nebezpečný úsek železničných tratí je hlavne na smere Zvolen- Hronská Dúbrava.

c) letecká doprava,

Pri štartovaní a pristávaní lietadiel na **letisku Sliach** pri havárií lietadla je predpoklad zasiahnutia aj časti mesta Zvolen. Sporadické sú lety vojenských lietadiel najmä pri vojenských cvičeniach vo vojenskom výcvikovom priestore Lešť, kde je dislokovaný Ústav špeciálneho inžinierstva a výcviku MO SR. Toto centrum pre výcvik a školenie špeciálnych jednotiek a výkonných zložiek bezpečnostného systému SR s dôrazom na ich akcieschopnosť a pripravenosť na prípadný teroristický útok, riešenie ostatných krízových situácií, katastrof a živelných pohrôm.

d) nehody lanových dráh, lanové dráhy v okrese sa nevyskytujú.

e) nehody lodnej dopravy, lodná doprava sa nevyskytuje v okrese.

f) nehody produktovodov, plynovodov, prečerpávacích staníc,

mestom prechádza trasa rozvodu zemného plynu naftového:

-vtl Lieskovec smer Zvolen - Bučina 5,5 km

Regulačné stanice sú vybudované: -vtl Zvolen / Sekier, Podborová , Doprastav, Stráže/,

Parovod a horúcovod je vybudovaný v samotnom meste Zvolen z teplárne „Tp B 1“ a „Výhrevne Balkán“ takto:

-horúcovod v dĺžke 7.905m do objektov a organizácií, a na sídliská Zlatý potok, Sekier, Bukovinka a Záhonok

-parovod, odberné miesta pripojené na OST Výhrevňa Balkán - sídlisko Západ a Balkán /Unionka/, ulice Nám. Slobody, L. Štúra, M. R. Štefánika a Kimovská.

III.6. Možné ohrozenia nebezpečnými látkami vyplývajúce z ich charakteristiky

a) **jadrové zariadenia**, nevyskytujú sa v okrese ani v kraji.

b) **stacionárne zdroje nebezpečných látok**

-SHREIBER FOODS Inc./mliekárň/ -0,11 t NH₃

-HKM a.s. Zvolen/zim. štadión/ - 0,3 t NH₃

-CONTINENTAL Automotive systems Slovakia s. r. o. – výroba brzdových komponentov

c) **preprava nebezpečných látok**

- cestná preprava, Mestom prechádzajú medzinárodné cestné trasy po ktorých sa prepravuje veľké množstvo nebezpečných látok a pri možných cestných haváriách vzniká nebezpečenstvo ohrozenia obyvateľstva nachádzajúceho sa v oblasti 100 m po obidvoch stranách komunikácie. Cez mesto Zvolen sa uskutočňuje preprava nebezpečných látok po ceste v obidvoch smeroch:

- I/50 (E 571) úsek Hronská Breznica – Zvolen – Zvolenská Slatina,

- I/66 (E 77) úsek Sielnica – Zvolen- Dobrá Niva.

- železničná preprava je vykonávaná hlavne na trati Hronská Dúbrava- Zvolen -Lučenec a Zvolen –Banská Bystrica.

III.7. Oblasti možného ohrozenia vznikom chorôb, epidémií a pandémieí

a) **ochorenia ľudí**

Medzi z najnákazlivejších infekčných ochorení, ktoré postihuje ľudí, je vírus chrípky. Chrípka patrí medzi ochorenia so závažnými zdravotnými a ekonomickými následkami. Regionálny úrad verejného zdravotníctva vo Zvolene má na uvedené prípady spracovaný *Pandemický plán opatrení pre prípad pandémie chrípky*.

Priestory zvýšeného epidemického ohrozenia v okrese predstavujú potravinárske zariadenia: výrobne

-Schreiber Foods Slovakia s. r. o. , špecializuje sa najmä na výrobu jogurtov, smotany, dezertov, acidofilných a jogurtových nápojov výrobou syrov a jogurtov,

-Mäspoma, spol. s r. o. – výroba korenín a chuťových prísad.

veľkosklady

-GLOBUS spol. s r.o., Zvolen, veľkosklad potravín

zariadenia spoločného stravovania

-školské jedálne v meste,

-závodná kuchyňa a bufet SPP Zvolen,

-Závod služieb železníc Bratislava, Závodná kuchyňa Zvolen,

Ď -závodná kuchyňa ŽOS Zvolen,

-závodná kuchyňa Continental,

-závodná kuchyňa Bučina,

-jedáleň pri domove dôchodcov Záhonok,

-reštauračné a stravovacie zariadenia v meste

vodovody (vodojemy)

Zvolen- Zolná, Zvolen (Sekier a Zlatý potok)

V prípade mikrobiálnej kontaminácie potravín a vody v hore uvedených zariadeniach môže dôjsť k premnoženiu choroboplodných zárodkov v požívatinách a tým k vzniku epidémii.

a) **ochorenia zvierat**

V meste Zvolen je chov hovädzieho dobytku a chov oviec len v hospodárskych dvoroch Zolná a Lukové. Chov ošípaných sa vyskytuje poväčšine len v domácich chovoch. Chovy majú pridelené štatúty prosté brucelózy, tuberkulózy, leukózy a klasického moru ošípaných.

V prípade výskytu veľkého ochorenia zvierat má Regionálna veterinárna a potravinová správa Zvolen spracované Národné pohotovostné plány pre nasledujúce ochorenia zvierat: SLAK, Aviárna influenza, Klasický mor ošipaných, Pseudomor hydiny, Africký mor koní, Africký mor ošipaných, Katarálna horúčka oviec, Vezikulárne ochorenie ošipaných, Vírusové ochorenie rýb, Transmisívne spongioformné encefalopatie.

b) ochorenia rastlín

Poľnohospodárska výroba sa zameriava hlavne na pestovanie krmovín pre hospodárske zvieratá. V meste sa nachádza Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ďalej len ÚKSÚP), ktorého činnosť v rastlinnej a živočíšnej výrobe je tematicky orientovaná na pôdu, odrody poľnohospodárskych plodín, osivá a sadivá, výživu a ochranu rastlín, vnútornú a vonkajšiu karanténu, krmivá, výživu zvierat ako aj poľnohospodárske potreby, priemyselné hnojivá, pesticídy a krmivá.

III.8. Oblasti ohrozené inými druhmi mimoriadnych udalostí

a) oblasti ohrozené rizikami technogénneho charakteru

Druhotné následky havárií energetických zdrojov predovšetkým zastavenia dodávky plynu a elektrickej energie by v meste Zvolen postihlo hlavne potravinárske objekty Schreiber Foods Slovakia s. r. o., ktoré by boli nútené zastaviť výrobu a uskladnenie svojich produktov. Pokiaľ by dodávka elektrickej energie bola prerušená viac ako 7 dní a jedná sa o objekty, ktoré majú chladiarenské zariadenia a nemajú náhradný zdroj elektrickej energie, došlo by k znehodnoteniu ich produktov a surovín v chladiarenských boxoch.

b) oblasti ohrozené rizikami sociogénneho charakteru

Jedná sa o vytypované ciele možného teroristického útoku (biologické alebo chemické ohrozenie). Sú to objekty a zariadenia na hromadné zásobovanie obyvateľstva a priestory s vysokou koncentráciou ľudí. Patria sem hypermarkety, obchodné domy, nemocnica, poliklinika, školy, autobusová a železničná stanica vo Zvolene, kino, Divadlo J. G. Tajovského, pošty, objekty ktoré nakladajú s nebezpečnými látkami, vodná stavba, vodojemy a tradičné kultúrne a športové podujatia.

c) oblasti ohrozené rizikami environmentálneho charakteru,

V oblasti sa nachádza niekoľko typov zdrojov znečistenia a to buď bodove alebo plošne. Jedná sa o znečistenia aglomeráciami, priemyslom, poľnohospodárstvom, skládkami odpadov. Mimo-riadne znečistené bývajú najmä toky pretekajúce veľkými mestami v dôsledku vysokej koncentrácie priemyselných podnikov /tok Zolná, Zl. Potok, Slatina/.

znečisťovatelia pozemných a povrchových vôd

-Bučina, a. s., Zvolen, podnik produkuje odpadové vody a to splaškové, chladiace, technologické, chemicky znečistené s vysokým obsahom organického znečistenia. Tieto vody su vypúšťané do dvoch tokov a to Zolnej a Slatiny, ktoré sú významnými prítokmi Hrona vo Zvolenskej kotline.

-Zvolenská Teplárenská, a. s. , zaoberá sa výrobou tepla, elektriny a ich rozvodmi, pričom je zdrojom tepla a elektrickej energie skoro pre celé mesto Zvolen a blízke okolie. Tepláreň má dva zdroje tepla "A" a "B" a patrí k nej malá vodná elektráreň na vodnom diele Môt'ová. Popolček sa odkladá na odkalisko, no v posledných rokoch sa ho darí využívať ako druhotnú surovinu na rekultiváciu starých ťažobných priestorov.

-Continental automotive systems Slovakia s. r. o. , závod Zvolen, vyrába brzdové komponenty. Produkuje chemicky znečistené odpadové vody.

-čistička odpadových vôd Zvolen,

veľké zdroje znečistenia ovzdušia

Ď *-Bučina, a. s., Zvolen,- prevádzka drevotriekové dosky,*

-Continental automotive systems Slovakia s. r. o. , závod Zvolen – linka povrchových úprav,

-Kopast s. s. o. Zvolen – lakovňa,

-ŽOS, a. s. Zvolen – lakovňa,

d) oblasti ohrozené možnou kumuláciou rôznych druhov mimoriadnych udalostí.

Podľa výpočtu prielomovej vlny v prípade rozrušenia hrádze vodnej stavby Hriňová a Môt'ová, nie je predpoklad kumulácie následkov mimoriadnych udalostí s únikom NL zo stacionárnych zdrojov a pri preprave po komunikáciách. Preprava musí byť regulovaná a odklonená.

IV. Závery a odporúčania

a) odporúčania pre vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva,

Po prehodnotení Analýzy územia mesta Zvolen vyplýva, že z hľadiska možných mimoriadnych udalostí sú najväčšie zdroje ohrozenia :

-vodná stavba Môťová,

-objekty s nebezpečnými chemickými látkami

-Zimný štadión vo Zvolene , prevádzkovateľ- HKM a. s. Zvolen,

-SHREIBER FOODS Inc ./mliekáreň- býv. Mliekoservis/

-Continental automotive systems Slovakia, s. r. o., Zvolen,

-preprava nebezpečných látok po komunikáciách, kde je ohrozené obyvateľstvo v oblasti 100m po obidvoch stranách komunikácie,

-štátne cesty I/50, I/66 ,

-železničná trať v smere Zvolen - Kriváň –Lučenec,

-železničná trať v smere Zvolen – Banská Bystrica.

Ohrozenie obyvateľstva sa predpokladá aj v okolí železničnej stanice Zvolen z dôvodu prepravy veľkého množstva nebezpečných látok po železnici.

-terorizmus, jedná sa o vytypované ciele možného teroristického útoku (biologické alebo chemické ohrozenie). Sú to objekty a zariadenia na hromadné zásobovanie obyvateľstva a priestory s vysokou koncentráciou ľudí.

Z vyhodnotenia vyplýva, že :

-pri úniku nebezpečných látok nie je potrebné vykonávať dlhodobú evakuáciu, skôr krátkodobú, alebo vyvedenie obyvateľstva na určitú dobu,

-pri ohrození z vodnej stavby a prípadných rozsiahlych povodniach a záplavách sa predpokladá dlhodobá evakuácia včítane núdzového zásobovania a ubytovania postihnutého obyvateľstva,

-nie je predpoklad plošného dopadu na obyvateľstvo, na zásobovanie a na zabezpečenie základnými potrebami na prežitie po vzniku mimoriadnych udalostí a vyhlásení mimoriadnej situácie.

Evakuácia obyvateľov, poskytovanie základných životných potrieb na prežitie v podmienkach mimoriadnej situácie s využitím ubytovacích a stravovacích kapacít mimo predpokladaného záplavového územia, je riešené starostlivosťou mesta v spolupráci s okresným úradom v plánoch ochrany.

Na vykonávanie záchranných prác budú využité vlastného sily a prostriedky a v prípade potreby aj okresu.

b) odporúčania na prijímanie opatrení na zníženie rizík ohrozenia a opatrení nevyhnutných na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí upravuje a úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva ustanovuje **zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vykonávajúce vyhlášky.**

S cieľom predchádzania vzniku mimoriadnych udalostí a znižovania rizík ohrozenia, možnosti ich vzniku na území mesta treba prijať opatrenia v spolupráci s okresným úradom a právnickými osobami – ohrozovateľmi a ostatnými právnickými osobami i fyzickými osobami a k tomu Mesto Zvolen:

-vypracuje a priebežne aktualizuje plán ochrany obyvateľstva,

-informuje verejnosť a obyvateľstvo o vypracovanom pláne ochrany,

-plánuje evakuáciu a poskytuje núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie evakuovaným, pozornosť venuje obyvateľstvu v oblastiach ohrozenia záplavovou vlnou z vodnej stavby Môťová,

-vykonáva hlásnu službu na území mesta, pozornosť venuje aktuálnosti vyrozumienia osôb a varovaniu obyvateľstva. Udržiava v prevádzkyschopnom stave vyznamievacie zariadenia (megafóny, miestny rozhlas atď.) a tieto po vzniku MU využíva,
-zabezpečuje prípravu obyvateľstva na sebaobranu a vzájomnú pomoc v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním, so zameraním na možnosti ohrozenia a spôsob ochrany.

Spracoval Ing. Ivan Konôpka v zmysle Analýzy územia okresu Zvolen
Vo Zvolene dňa 27.11. 2015

